

Internett som undertrykkelsesteknologi

-En kvantitativ undersøkelse av opprørskampanjers internettbruks demobiliserende effekter i autokratiske regimer til og med 2006

Institutt for sosiologi og statsvitenskap

POL2900 – Komparativ politikk V19

Ulrik Sivertsen Jensås – ulriksj@ntnu.no

7726 ord

Innholdsfortegnelse

Abstrakt.....	1
Introduksjon	1
Teori.....	3
Politiske mulighetsstrukturer i autokratiske regimer	3
Frykt og preferansefalsifisering som hinder for kollektiv handling	4
Internett – frigjørende og undertrykkende mekanismer.....	5
Frigjøringsteknologi.....	6
Informasjonsflyt og mobilisering – nasjonalt og transnasjonalt	6
Brobygging via svake bånd – bredere allianser og felles fortolkningsrammer	6
Undertrykkelsesteknologi	8
Sensur og propaganda – internett som middel for befolkningskontroll og kringkasting.....	8
Overvåkning av politisk opposisjon og fordelene ved begrenset internettutbredelse.....	8
Signaleffekter som avverger for politisk opposisjonelt konsum og produksjon.....	9
Omgåelsesteknologi og anonymitet – ikke bare til aktivisters fordel.....	10
Hypotese: Kampanjers internettbruk reduserer mobilisering	11
Metode: Multivariat regresjonsanalyse ved NAVCO 2 og V-dem 9.....	11
Sammenslåing – kampanjer som analyseenhet unngår økologiske feilslutninger.....	11
Operasjonalisering av sentrale variabler	12
Kontrollvariabler.....	13
Undertrykkelse og regional mangfoldighet	13
Medierelaterte kontrollvariabler	14
GDP per capita og utdanningsnivå	15
Deskriptiv statistikk og regresjonsanalyse.....	16
Drøfting.....	18

Begrensninger for de frigjørende mekanismene	19
Manglende utbredelse som årsak til begrenset kringkastingsrekkevidde	19
Anonymitet som usikkerhetsmoment og kilde til frykt	20
Sosiale elitors overrepresentasjon svekker fortolkningsrammers gjennomslagskraft	21
Undertrykkende effekter	22
Tradisjonelle offisielle mediekanaleters kringkastingsdominans	22
Optimal overvåkningsavkastning som følge av sosiale elitors overrepresentasjon	23
Oppsummering og konklusjon	23
Referanser	26

Abstrakt

Denne oppgaven viser hvordan kampanjers benyttelse av internett forhindrer mobilisering i autokratiske regimer, begrenset til og med år 2006. Utgangspunktet for analysen er (i) overordnet teori for politiske muligheter i autokratiske regimer; inklusivt frykt og preferansefalsifisering som hinder for kollektiv handling, (ii) hvilke mobiliserende og demobiliserende mekanismer internett introduserer, og (iii) hvordan overrepresentasjonen av teknisk kompetente sosiale eliter preger både de mobiliserende og demobiliserende effektene. Internetts demobiliserende effekter forklares med henvisning til teknologiens begrensede utbredelse og regimers benyttelse av filtreringsteknologi, og hvordan opprørsgruppers benyttelse av teknologien tillater staten effektiv overvåkning og sporing av kampanjers sentrale aktører. Denne sammenhengen skal argumenteres for med en kvantitativ fremgangsmåte i form av multivariat regresjonsanalyse som viser en negativ korrelasjon mellom kampanjers internettbenyttelse og kampanjers generelle størrelse. Internetts begrensede utbredelse i kombinasjon med den sosiale elitens overrepresentasjon forstås både som forhindrende for de mobiliserende mekanismene og tilretteleggende for de undertrykkende mekanismene.

Introduksjon

Sosiale mediers rolle under masseprotester i Tunisia og Egypt var så utstrakt og dominerende at noen tolket sosiale medier som den avgjørende katalysator for sosial forandring i den arabiske verden, og gikk så langt som å referere til den arabiske våren som «Facebook-revolusjonen», eller «Twitter-revolusjonen», mens andre oppfattet slike beskrivelser som overdrevne (Khan, 2013, s. 66). Tanken er at en politisk opposisjon som får fritt spillerom til å rekruttere tilhengere ved å spre regimekritiske perspektiver og idéer på internett utgjør en tydelig trussel mot de sittende makthaverne (Rød & Weidmann, 2015, s. 339). Sånn sett kan generelt moderne informasjons- og kommunikasjonsteknologi, mer spesifikt internetttilgang, tilrettelegge for politisk opposisjon og organisering i en autokratisk kontekst, og kan i den ånd betegnes som en «frigjøringssteknologi» (Rød & Weidmann, 2015, s. 338). Til tross for internetts nevnte frigjøringspotensiale er implementeringen av internett i et regime til syvende og sist avhengig av de styrende autokraters støtte og samtykke (Rød & Weidmann, 2015, s. 341), så hvilke fordeler

produserer internettutbredelse for det sittende regimet? Internett er i økende grad en nødvendighet for deltakelse i verdensøkonomien (Tkacheva, et al., 2013, s. 2), men for øvrig kan internett tilrettelegge for effektiv statlig overvåkning av sentrale politiske dissidenter, i tillegg til å tjene mer tradisjonelle mediefunksjoner som opinionsforming og befolkningskontroll (Rød & Weidmann, 2015, s. 341). De nye mediens kringkastingsfunksjon, og følgelig masse-mobiliseringspotensiale, motiverer naturligvis autokrater til å kontrollere internett via sofistisert filtrerings- og sporingsteknologi (Rød & Weidmann, 2015, s. 340), men i tillegg kan internett fungere som en arena for spredningen av prostatlig propaganda (Rød & Weidmann, 2015, s. 341), og i sum kan internett fungere som en «undertrykkelsesteknologi» til regimers fordel.

Uavhengig av hvilket perspektiv man inntar må internetts betydning for blant annet den arabiske våren tolkes i lys av mediets eksplosive vekst og spredning. Fra 2000 til 2011 økte antallet internettbrukere i arabiske land fra 2 474 800 til 74 370 896; en vekst på hele 2 905% på kun 11 år (Khan, 2013, s. 70). Man har naturligvis også sett eksplosiv vekst på globalt plan, hvor antallet forbrukere var dobbelt så stort i November 2000 som i året før, hele ti ganger større enn i 1996 (Bradshaw, 2001, s. 112), og antallet forbrukere ble videre triplet fra 2000 til 2009 (Wunnava & Leier, 2009, s. 413). Poenget er at internetts utbredelse og tilgjengelighet har forandret seg drastisk rundt og etter årtusenskiftet, og følgelig vil trolig også mediets betydning for politisk virksomhet i autokratiske regimer forandre seg, hvilket er årsaken til at denne oppgaven skal fokusere på forholdsvis tidlige stadier av internetts utbredelse; kun til og med 2006, og hvilken effekt kampanjers benyttelse av internett har på mobilisering i denne perioden.

Man kan altså ikke ta det for gitt at internett fungerer frigjørende og bidrar til mobilisering, for opprørskampanjers benyttelse av internett kan tillate regimet økt kontroll, og fungere som et undertrykkelsesmoment. Denne oppgavens formål er å avklare: i perioden til og med 2006, var det faktisk slik at kampanjers benyttelse av internett og sosiale medier bidro til deres opposisjonelle mobilisering, i tråd med «frigjøringsteknologiperspektivet», eller fungerte det heller direkte imot sin hensikt ved at det tillot de rådende regimene økt kontroll og forhindret mobilisering, i tråd med «undertrykkelsesteknologiperspektivet»? For å undersøke dette vil oppgaven først gå gjennom overordnet teori om politiske mulighetsstrukturer i undertrykkende regimer i form av «politiske mulighetsstrukturer», og hvilken rolle frykt og såkalt «preferansefalsifisering» spiller i en slik kontekst. Så vil mer spesifikt internetts effekter

gjennomgå; først med henvisning til de frigjørende mekanismene som tjener opposisjonskampanjer og støtter frigjøringsperspektivet, så til de undertrykkende mekanismene som kan tillate regimer økt kontroll og støtter undertrykkelsesperspektivet. I tillegg vil omgåelsesteknologi som tillater teknisk kompetente aktivisters omgåelse av de undertrykkende mekanismene presenteres, som kompliserer forståelsen av internetts betydning ved at teknisk kompetente forventes å være overrepresenterte på internett i autokratiske regimer.

Deretter følger en beskrivelse av metodevalg i forkant av den empirisk analysen. Analysen er i form av en multivariat regresjonsanalyse med utgangspunkt i datasettene NAVCO 2. og V-dem 9. Her analyseres kampanjers opprettelse av internettkanaler som løper parallelt til offisielle institusjoner, og hvordan dette reduserer kampanjenes størrelse. For å unngå spuriøse sammenhenger introduseres også en rekke kontrollvariabler som kan tenkes å være kofunderende, altså at de korrelerer med både den avhengige variabelen mobiliseringsgrad og den uavhengige variabelen internettbruk. Til sist tolkes den empiriske analysen i lys av teorien, hvor internettbenyttelses negative innvirkning på mobilisering forklares med henvisning til internetts begrensede utbredelse i autokratiske regimer og den gjeldende perioden, samt sosiale elitors overrepresentasjon på internett. Den begrensede utbredelsen forhindrer internetts kringkastingspotensiale, og elitors overrepresentasjon vil både forhindre internetts brobyggingspotensiale og effektivisere regimers overvåkingsavkasting.

Teori

Først skal autokratiske regimers mulighetsstrukturer gjennomgå, og hvordan fryktende borgeres preferansefalsifisering forhindrer kollektiv handling. Deretter følger en beskrivelse av internetts både mobiliserende ikke demobiliserende mekanismer.

Politiske mulighetsstrukturer i autokratiske regimer

Før man kan begynne å vurdere betydningen av internettbruk for oppørskampanjer må man først se på hvilke overordnede faktorer som typisk anses som tilretteleggende for effektiv politisk opposisjon i autokratiske kontekster i litteraturen. Mye nevnt er følgende fire faktorer: Splittede eliter, forandringer i grad av statlig undertrykkelse, tilgang til mediekanaler, og eksterne innflytelsesrike allierte (Osa & Corduneanu-Huci, 2003, s. 606). Disse faktorene antas å være av betydning, men det eksisterer ikke noe konsensus om hvilke som er de mest avgjørende, hvilke

som er nødvendige, eller hvilken kombinasjon av faktorer som er best egnet som tilrettelegger for mobilisering i ikke-demokratiske kontekster (Osa & Corduneanu-Huci, 2003, s. 606).

Kollektiv handling i autokratiske regimer innebærer generelt høy risiko for de gjeldende aktivistene, ettersom regimet kan respondere med økt undertrykkelse (Osa & Corduneanu-Huci, 2003, s. 622), men forholdet mellom undertrykkelse og mobilisering er ikke i seg selv entydig eller universalt; politiske mulighetsstrukturer er komplekse og variabler vil ha ulike effekter for mobilisering under ulike omstendigheter, eksemplifisert ved den varierte effekten av statlig undertrykkelse. Visse studier viser nemlig at statlig undertrykkelse *reduserer* bevegelsers levedyktighet, som følge av at undertrykkelsen gjør sosiale bevegelsers eventuelle kollektive handling mer kostbar, og slik reduserer mobiliseringsgraden, mens andre kommer til stikk motsatt konklusjon; at undertrykkelse *øker* grad av protester og kollektiv handling (Chang, 2008, s. 651). I førstnevnte tilfelle kan det virke som om hvorvidt den politiske mulighetsstrukturen, inklusivt undertrykkelseskomponenten, åpner for og tillater mobilisering er det avgjørende momentet for befolkningens mobilisering, mens sistnevnte tilfelle antyder at befolkningen mobiliseres i respons på den trusselen undertrykkelse utgjør mot deres vedkommende (Chang, 2008, s. 651).

Apropos undertrykkelse er også det ypperste undertrykkelsesapparatet; militæret, av betydning. Ved militærstyrkers inntreden øker sannsynligheten for grov voldsutøvelse, og denne alvorlige fysiske trusselen må eventuelle protestanter forholde seg til (Croissant, Kuehn, & Eschenauer, 2018, s. 141). Hvis først innkalt kan militære agenter velge å akte lojalt ved å utøve denne volden mot opposisjonen for å forsvare regimet, men de kan også velge å skifte lojalitet, og ikke forsvare regimet (Croissant, Kuehn, & Eschenauer, 2018, s. 143). Voldelig undertrykkelse fra militærets side kan være mindre sannsynlig hvis demonstranter har et bredt demografisk fundament slik at demonstranter og soldater potensielt får overlappende etnisk-, religiøs- og klassetilhørighet (Croissant, Kuehn, & Eschenauer, 2018, s. 151).

Frykt og preferansefalsifisering som hinder for kollektiv handling

Svært generelt formulert har man med preferansefalsifisering å gjøre når en sosial aktør taktisk forfalsker sine preferanser som følge av ulike former for sosialt press (Kuran, 1997, s. 3). Denne mekanismen kan underbygge et undertrykkende regimes implisitte legitimitet, ettersom misfornøyde innbyggere skjuler sinne sanne holdninger i frykt for konsekvenser (Johnston, 2016,

s. 35). Ettersom preferansefalsifisering er en forholdsvis lite kostbar og risikabel taktikk, for eksempel sammenlignet med offentlig demonstrasjoner, er dette en utbredt reaksjon blant de som opplever undertrykkelse, hvilket har som konsekvens at innbyggere undervurderer hvor utbredt nevnte misnøye er i befolkningen generelt (Kuran, 1997, s. 106). Slik oppstår en form for sosialt påtvunget kollektiv konservatisme, til tross for individuell misnøye (Kuran, 1997, s. 106). Å overkomme en denne fryktfunderte preferansefalsifisering, som forhindrer deltakelse i demonstrasjoner, blir derfor avgjørende for mobilisering (Johnston, 2016, s. 36).

Generelt kan åpen diskusjon og uttrykt misnøye fra et fåtall tidlig engasjerte aktører bidra til at flere tør å bryte sine med sine falsifiserte preferanser (Johnston, 2016, ss. 38-39). For eksempel: Hvis aktivister med spesielt høy fryktterskel; som i liten grad forhindres av frykt, engasjerer seg i misnøyesignaliserende og symbolsk aktivisme, til tross for risikoen dette innebærer, kan dette øke bevisstheten om opposisjonelle holdninger i befolkningen, som reduserer preferansefalsifiseringen og tillater økt mobilisering under et undertrykkende regime (Johnston, 2016, s. 37). Denne prosessen, hvor frykt minkes til det ikke lenger forhindrer kollektiv handling, kan kalles «fryktreduksjon». Ved flere mobiliserte fordeles risikoen for skade og arrestasjoner på et større antall, som gir redusert risiko per demonstrant, gitt at undertrykkelsesnivået holdes konstant (Johnston, 2016, s. 39). Dette gjør seg gjeldende objektivt, men også i mer subjektivt forstand, sistnevnte ved at sikkerhetsstyrkers håndtering av demonstranter fremstår som lite kontrollert for offentligheten (Johnston, 2016, s. 39), som kan redusere frykten ytterligere. I tillegg kan slike tilstander tilrettelegge for fremveksten av felles identitet og solidaritet blant demonstranter (Johnston, 2016, s. 37).

Internett – frigjørende og undertrykkende mekanismer

Med politiske mulighetsstrukturers overordnede kvaliteter og den fryktbaserte preferansefalsifiseringen som hinder for kollektiv handling beskrevet, følger nå en beskrivelse av internetts betydning for kollektiv handling; først de faktorene som taler for «frigjøringsteknologiperspektivet» hvor internett forventes å tilrettelegge for effektiv politisk opposisjon og mobilisering i undertrykkende kontekster, og så de faktorene som taler for «undertrykkelsesperspektivet», som minker fremhever hvordan kampanjers benyttelse av internett kan fungere til regimers fordel. I tillegg vil tekniske kompetente aktivisters benyttelse

av såkalt omgåelsesteknologi beskrives, og hvordan den potensielt anonymiserende effekten av slik teknologi forhindrer troverdighet og er en kilde til frykt og usikkerhet.

Frigjøringsteknologi

Informasjonsflyt og mobilisering – nasjonalt og transnasjonalt

Internettilkopling kan tilby tilnærmet konstant kommunikasjon på både det nasjonale og globale plan, og dette til forholdsvis lave kostnader (Loader, 2008, s. 1928). Informasjon og kritiske formeninger kommunisert via internett mellom likesinnete borgere kan tilrettelegge for lokal opposisjon og rekruttering, og slik blir kollektive handlingsproblemer overvunnet som følge av den økte informasjonsflyten (Rød & Weidmann, 2015, s. 340). Internett kan også åpne for økt informasjonsflyt fra utenlandske kilder, som kan inspirere til aktivisme blant undertrykte borgere hvis for eksempel informasjonen fremhever hvilke friheter og muligheter undertrykte borgere mangler (Rød & Weidmann, 2015, s. 340). De nye medieformene kan altså, i likhet med de tradisjonelle, tilrettelegge for massekommunikasjon, og følgelig potensielt for massemobilisering (Rød & Weidmann, 2015, s. 340).

Brobygging via svake bånd – bredere allianser og felles fortolkningsrammer

Internett kan tilrettelegge for brobygging på tvers av de sosioøkonomiske skillelinjene som i større grad preger tradisjonelle aktivistnettverk hvor internett er fraværende; lokalsamfunnsaktivisme bygger nemlig på «sterke bånd», som utvikles via gjentatt interaksjon, og formes av nevnte sosioøkonomiske skillelinjer (Tkacheva, et al., 2013, s. 18). Typisk vil nemlig tradisjonelle sosiale nettverk bestå av individer med lignende kulturelle, etniske og sosioøkonomiske bakgrunner; en tendens som på engelsk kan betegnes som «Homophily» (Tkacheva, et al., 2013, s. 32). Slike sterke bånd effektiviserer mellommenneskelig kommunikasjon, hvilket har som konsekvens at politisk mobilisering gjerne forekommer blant sosioøkonomiske likemenn (Tkacheva, et al., 2013, s. 32). «Cyberaktivister» på internett, derimot, sammenkoples via «svake bånd», som er spesielt godt egnede for å spre informasjon hurtig på tvers av ulike lokalsamfunn, som per sterke bånd alene ville vært isolerte fra hverandre (Tkacheva, et al., 2013, s. 18). Hvis ulike grupper og individer i løst sammenkoplede nettverk slås sammen på denne måten; til bredere regionale, nasjonale, eller til og med transnasjonale allianser, bidrar dette videre til sosiale bevegelsers utvikling og mobilisering (Loader, 2008, s. 1928). Hvis det stemmer at «the greatest danger to stability in non-democratic regimes occurs

when society manages to overcome internal divisions and creates links between individuals and groups» (Osa & Corduneanu-Huci, 2003, s. 623), så kan internetts svake forbindelser potensielt være høyst utslagsgivende for politisk forandring. For eksempel, som allerede nevnt, er militærets villighet til å utføre voldelig undertrykkelse mindre hvis soldater og demonstranter har overlappende etnisk, religiøs, eller regional tilhørighet (Croissant, Kuehn, & Eschenauer, 2018, s. 151).

Hvis det stemmer at «sterke nettverk»; bestående av sosioøkonomiske og kulturelle likemenn, er det beste utgangspunktet for mobilisering som følge av den effektive kommunikasjonen slike nettverk tillater (Tkacheva, et al., 2013, s. 32), og at internetts «svake» nettverksforbindelser tillater brobygging mellom slike tradisjonelt adskilte sterke nettverk, kan kampanjer og bevegelser få økt oppslutning og mobilisering takket være disse svake båndene. Sterke nettverk er fordelaktig for kommunikasjon og kollektiv handling ettersom fortolkningsrammers gjennomslagskraft avhenger av at de samsvarer med tilsiktete individers heuristiske fortolkningsmetoder. (Tkacheva, et al., 2013, s. 30). Med «heuristiske fortolkningsmetoder» siktes det til hvordan individer benytter seg av kognitive forenklinger og «snarveier» for å kunne ta inn og forstå informasjon (Tkacheva, et al., 2013, s. 30). Fortolkningsrammene må nemlig bruke referanser som tilsiktete individer kjenner seg igjen i, og hvilke referanser som både fortolkningsrammer og individuelle heuristiske fortolkningsmetoder baseres på preges av nettopp sosioøkonomiske og kulturelle faktorer (Tkacheva, et al., 2013, s. 30).

Til tross for dette kan også felles fortolkningsrammer oppstå for bredere regionale, nasjonale og transnasjonale allianser; hvis internett tillater disse adskilte sterke nettverkene å kommunisere sine lokalt forankrete problemer kan dette tilrettelegge for at individer fra ulike sosiale klynger identifiserer seg med og føler solidaritet for en bredere transnasjonal fortolkningsramme (Loader, 2008, s. 1928), og en slik fortolkningsramme skaper samhold om og legitimerer en bevegelses mål og midler (Tkacheva, et al., 2013, s. 30). Spredningen av slike fortolkningsrammer skjer mer konkret mellom venner og bekjentes sterke bånd i ansikt-til-ansikt-kommunikasjon (Tkacheva, et al., 2013, s. 39). Her er det verdt å bemerke seg fortolkningsrammers begrensninger; fortolkningsrammers mobiliseringspotensiale avhenger av hvorvidt de oppfattes som overbevisende eller gjenkjennelige på mottakere, og promotører av fortolkningsrammer er tjent med å oppfattes som troverdige av mottakere (Tkacheva, et al., 2013, s. 30).

Overordnet har altså internett to potensielt frigjørende effekter: For det første kan internetts kringkastingsfunksjoner vanskeliggjøre autokraters kontroll over opposisjonelle strømninger i befolkningen enn ved mer tradisjonelle medieformer som følge av den økte informasjonsflyten både nasjonalt og transnasjonalt, som belyser både dårlige tilstander internt og gode tilstander eksternt (Tkacheva, et al., 2013, s. 186), som kombinert med den effektive kommunikasjonen tilrettelegger for koordinering og mobilisering (Rød & Weidmann, 2015, s. 340). For det andre kan internetts informasjonsflyt via svake bånd tilrettelegge for brede allianser mellom lokale nettverk (Loader, 2008, s. 1928). Som følge av dette massemobiliserings- og alliansedannelsespotensialet blir internett, i likhet med de tradisjonelle medieformene, utsatt for statlig involvering (Rød & Weidmann, 2015, s. 340), hvor autoritære regimer tyr til sensurering og andre tvangsmidler i et forsøk på å begrense den frie informasjonsflyten og massemobiliseringspotensialet (Tkacheva, et al., 2013, s. 26).

Undertrykkelsesteknologi

Sensur og propaganda – internett som middel for befolkningskontroll og kringkasting

Internettjenester tilbys ofte av statlig eide telekommunikasjonsselskap, men til og med om de er privateide kan de underlegges statlig kontroll, og undertrykkende regimer får dermed gode muligheter til å overvåke og kontrollere datatrafikken (Rød & Weidmann, 2015, s. 340). Derfor blir internett, i likhet med tradisjonelt mediert kringkasting, i stor grad utsatt for sensurering av politisk opposisjonelt innhold i autokratiske regimer (Rød & Weidmann, 2015, ss. 340-341), i tillegg til å bli brukt som en plattform for prostatlig propaganda (Rød & Weidmann, 2015, s. 341). I sistnevnte tilfelle kan for eksempel prostatlige bloggere og kommentatorer ansettes av et regime for å spre positive kommentarer om regimet og slik forme opinionen; en taktikk det Kinesiske regimet har benyttet seg av (Tkacheva, et al., 2013, s. 199), og da hjelper det at internettkilder ofte oppfattes som mindre partiske enn andre mediekanaler (Rød & Weidmann, 2015). Sånn sett kan internett fungere som et fornyet massekringkastingsmiddel for autokratisk opinionsforming, hvor opposisjonelt innhold fjernes og regimelegitimerende innhold promoterer.

Overvåking av politisk opposisjon og fordelene ved begrenset internettutbredelse

Aktivisters bruk av internett kan gjøre det lettere for regimer å samle informasjon om den politiske opposisjonen (Rød & Weidmann, 2015, s. 341). Etersom et regime kan bruke datamaskiner til å overvåke internettbasert datatrafikk, og slik spore aktører av interesse, kan

både mindre betydelige konsumenter av opposisjonelt materiale og mer sentrale nøkkelspillere bli lettere å utpeke ved internettbruk (Rød & Weidmann, 2015, s. 341). Per dette argumentet vil introduksjonen av internett alltid være til autokraters fordel. Argumentet styrkes av det faktum at den sosiale eliten, som utgjør den mest sannsynlige kilden for politisk opposisjon, som regel overlapper med den intellektuelle og urbane delen av befolkningen som i utgangspunktet får adgang til internett (Rød & Weidmann, 2015, s. 341). Overordnet kan altså slike moderne overvåkningsteknikker ramme samfunnets mest privilegerte i størst grad, som følge av hvordan benyttelse av moderne teknologier som mobiltelefoner og PCer er spesielt utbredt i samfunnets øvre sosioøkonomiske lag (Marx, 2004, s. 31). Som følge av dette kan autokraters introduksjon av internett tolkes som en kalkulert risiko som tillater økt kontroll over offentligheten, da både ved å forme folkeopinionen og spore potensielle dissidenter blant sosiale eliter (Rød & Weidmann, 2015, s. 345).

Signaleffekter som avverger for politisk opposisjonelt konsum og produksjon

Selv om regimet må ha både overvåknings- og sensureringskapasitet for å tjene på internettutbredelse, behøver ikke denne kapasiteten å være altomfattende for å virke til regimets fordel. Hvis en innbygger støter på en blokkert internettside sender dette to signaler: For det første signaliserer regimet at de ikke aksepterer den informasjonstypen innbyggeren oppsøker, og for det andre signaliserer regimet sin tilstedeværelse på internett mer generelt, som sammen kan fungere mot å avverge innbyggeren fra å oppsøke og konsumere tilsvarende informasjon ved et senere tidspunkt (Rød & Weidmann, 2015, s. 341). Om regimet går så langt som å arrestere «cyberdissidenter», vil dette skape enda sterkere signaler om tilstedeværelse og overvåkning på nett, som kan danne grunnlaget for selvsensurering (Rød & Weidmann, 2015, s. 341); et konsept som løper parallelt med konseptet preferansefalsifisering. I sin enkleste form kan selvsensur bety at man unngår å uttrykke sin egen regimekritiske misnøye på nett, i frykt for konsekvenser for en selv, men man kan også gå så langt som å oppfordre moderatorer av nettsider; blogger, forum, osv., til å fjerne tilsvarende regimekritiske innlegg fra andre, da i frykt for at regimet vil vende sin oppmerksomhet mot nettstedet, med sensurering og i verste fall arrestasjon av nettstedets sentrale opprettholdere som konsekvens (Rød & Weidmann, 2015, s. 341). Denne risikoen er moderatorer selv også klar over, og de fjerner derfor ofte slikt regimekritisk innhold (Zittrain & Palfrey, 2008, s. 42). Hvis denne beskrivelsen stemmer blir selvregulerende og –sensurerende forum konsekvensen, da til og med ved kun begrenset statlig kapasitet og tilstedeværelse, hvor

fryktforlatelsen forhindres og preferansefalsifiseringen består. I denne beskrivelsen fungerer preferansefalsifiseringen mer proaktivt og på andres vegne enn hva som allerede er beskrevet.

Kort oppsummert kan altså internett fungere som et statlig middel for opinionsforming via propagandaproduksjon og sensurering av kritisk innhold (Rød & Weidmann, 2015, s. 341). Hvis signaleffektene gjør seg gjeldende kan til og med begrenset statlig tilstedeværelse avverge opposisjonell produksjon og konsum, og slik styrke preferansefalsifiseringen. I mer kontrollerte politiske omgivelser som disse vil færre kunne delta i internettbaserte politiske diskurser (Tkacheva, et al., 2013, s. 28), og internetts mobiliseringspotensiale begrenses. Heldigvis for aktivister er ikke slike kontrollerende mekanismer umulige å unngå.

Omgåelsesteknologi og anonymitet – ikke bare til aktivisters fordel

Teknisk kompetente aktivister kan forholdsvis enkelt omgå de fleste statlig implementerte internettfiltre og sensureringer (Zittrain & Palfrey, 2008, s. 34) ved å bruke tjenester som «Tor» og «Ultrasurf», som gir brukere anonymitet og tilgang til statlig forbudt materiale (Tkacheva, et al., 2013, s. 195). Til tross for dette er det viktig å bemerke seg at andelen omgåelsesteknologiforbrukere i undertrykkende regimer er lav, blant annet som følge av utfordringer for korrekt installering og de risikoene en feilinstallering innebærer i en undertrykkende kontekst (Tkacheva, et al., 2013, s. 195), slik at internettfiltre og sensurering fortsatt påvirker den mindre teknisk kompetente delen av befolkningen. Heller ikke de teknisk kompetente, som vellykket omgår statlig sensur, kan føle seg helt trygge; stater som kontrollerer sentrale internettleverandører kan lett overvåke befolkningens internettforbruksvaner, og en forbruker som konstant benytter seg av omgåelsesteknologi fremstår naturligvis som suspekt (Tkacheva, et al., 2013, s. 197). Omgåelsesteknologi kan innebære anonymiseringen av sine forbrukere, som skal beskytte dem fra statlig forfølgelse, men denne anonymiseringen kan også virke imot dissidenters interesser; internettdiskusjoner i anonyme form forhindrer nemlig etableringen av troverdige rykter (Tkacheva, et al., 2013, ss. 27-28). Dette vanskeliggjør demonstrasjonsmobilisering, da man aldri vet hvem som står bak innlegg, og regimer kan planlegge falske demonstrasjoner som feller for politiske dissidenter (Tkacheva, et al., 2013, s. 28).

Hypotese: Kampanjers internettbruk reduserer mobilisering

Kort fortalt er kampen om internettfriheter i undertrykkende regimer en dynamisk kamp mellom flere sider. For det første har man de undertrykkende regimene som forsøker å begrense internettfriheter for å forhindre teknologiens politisk opposisjonelle mobiliseringspotensiale, for det andre aktivister og andre borgere som søker å utvide sine internettfriheter og få tilgang til forbudt informasjon og unngå overvåkning, og til sist internasjonale organisasjoner som forsøker å bidra i undertrykte borgeres kamp mot regimers internettfrihetsbegrensninger i slike ikke-demokratiske regimer, da via teknologisk innovasjon og opplæring (Tkacheva, et al., 2013, ss. 190-191). Opplæring til korrekt bruk av omgåelsesteknologi kan bli helt avgjørende med tanke på de konsekvensene man risikerer ved feilbruk i slike undertrykkende settinger (Tkacheva, et al., 2013, s. 195). Etersom denne analysen ikke ser lengre enn til 2006 forventes det at mediets begrensede utbredelse og tilgjengelighet i det minste reduserer det mobiliserende potensialet. Dette kombinert med regimers potensielt effektive benyttelse av de undertrykkende mekanismene gir grunnlag for følgende hypotese: Kampanjers benyttelse av internett i perioden til og med 2006 forventes å redusere mobilisering.

Metode: Multivariat regresjonsanalyse ved NAVCO 2 og V-dem 9

Oppgaven vil ta utgangspunkt i følgende to datasett: «Nonviolent and Violent Campaigns and Outcomes»; «NAVCO», versjon 2 (Chenoweth & Lewis, 2013c), og «Varieties of Democracy», versjon 9 (Coopedge, et al., 2019). Førstnevnte beskriver politiske kampanjers størrelser, atferdsmønster, utfall og andre kvaliteter, situert i land og år fra 1945 til 2006, og sistnevnte beskriver lands kvaliteter, inklusivt styringsformer fra de mest lukkede autokratier til de mest liberale demokratier. I tillegg inkluderer V-dem data om GDP per capita og utdanningsnivå blant borgere over 15 år, som begge skal benyttes som kontrollvariabler. I tråd med gjeldende praksis vil en p-verdi på under 0.05 kreves for at funn tolkes som signifikante.

Sammenslåing – kampanjer som analyseenhet unngår økologiske feilslutninger

Disse datasettene ble sammenslått ved land og år, hvor begge datasett benytter «Correlates of War»-koding; «COW-codes» som grunnlag for koding av land. Før sammenslåingen ble V-dem redusert til årene 1945 til 2006, som samsvarer med NAVCO 2 sin tidsrekkevidde. I tillegg ble

V-dems variabel «COWcode» modifisert slik at observasjoner med verdien «MISSING» ble fjernet, da for å unngå duplikatobservasjoner av COW-codes situert i spesifikke år, for å tillate sammenslåingen med NAVCO ved nøkkelvariablene COW-codes som gruppeidentifisering og år som tidsidentifisering. Dette var nødvendig ettersom COW-codes; originalt kalt «lccode» i kombinasjon med år ikke unikt benevner observasjoner i NAVCO-datasettet, ettersom NAVCO i visse tilfeller observerer flere kampanjer i et gitt land i et gitt år. Denne fremgangsmåten; å fjerne V-dems manglende COW-codes, ble valgt fremfor den alternative aggregerende fremgangsmåten, hvor NAVCOs kampanjeobservasjoner ville blitt omregnet til deres gjennomsnittlige variabelverdier per land per år, ettersom det er spesifikke kampanjers respons på undertrykkelse og benyttelse av internett som er oppgavens fokus; ikke tilstedeværelse av internett i land overordnet. Sistnevnte fokus; internett i land, ville heller ville talt for den aggregerende fremgangsmåten, men som følge av problemer vedrørende såkalte «økologiske feilslutninger» (Sedgwick, 2015) forstås denne aggregerende fremgangsmåten som problematisk. For ordens skyld innebærer en «kampanje» en seire observerbare, sammenhengende og hensiktsfulle massetaktikker med politiske mål, og inkluderer i tillegg planlegging, rekruttering, trening og informasjonsinnsamling (Chenoweth & Lewis, 2013, ss. 416-417).

Operasjonalisering av sentrale variabler

Oppgaven skal analysere betydningen av kampanjers opprettelse og benyttelse av internettkanaler for kommunikasjon og koordinering i sin politiske opposisjon. Dette måles ved den dikotome NAVCO-variabelen «pi_newmedia»; definert som «Campaign creates an alternative new media system (web, social media) that runs parallel to official state institutions», hvor verdien 1 tilsvarer en tilstedeværelse av et slikt parallelt system, og 0 tilsvarer et fravær (Chenoweth & Lewis, 2013b). Verdien -99 ble omkodet til missing, og gitt det nye navnet «Internettbruk», som er oppgavens sentrale uavhengige variabel. Utfallsvariabelen for denne analysen er kampanjers mobilisering, som operasjonaliseres ved NAVCO-variabelen «camp_size», som indikerer en kampanjes generelle størrelse på en skala fra 0 til 5 (Chenoweth & Lewis, 2013). Her tilsvarer verdien 0 en kampanje bestående av mellom 1 og 999 mennesker, verdien 1 en kampanje med mellom 1 000 og 9 999, verdien 2 tilsvarer mellom 10 000 og 99 999, verdien 3 tilsvarer mellom 100 000 og 499 999, verdien 4 mellom 500 000 og 1 000 000, 5 tilsvarer over 1 000 000. Variabelen ble omkodet slik at -99; «unknown», registreres som «MISSING», og gitt det nye variabelnavnet «Mobilisering». Som nevnt inkluderer V-dem en

variabel som benevner lands regimetype, som opprinnelig heter «v2x_regime». Denne variabelen rangerer fra 0 til 3, hvor verdien 0 tilsvarer et såkalt «closed autocracy»; definert ved «No multiparty elections for the chief executive or the legislature», og verdien 1 tilsvarer et «Electoral autocracy»; definert ved «De-jure multiparty elections for the chief executive and the legislature, but failing to achieve that elections are free and fair, or de-facto multiparty, or a minimum level of Dahl's institutional prerequisites of polyarch as measured by V-dem's Electoral Democracy Index» (Coopedge, et al., 2019, s. 254). I tillegg inneholder variabelen verdien 2, som tilsvarer «Electoral democracy», og verdien 3 «Liberal democracy» (Coopedge, et al., 2019, s. 254), men disse to demokratikategoriene er ikke relevante for denne oppgaven, som spesifikt fokuserer på mobiliseringseffekter i en autokratisk kontekst. Som følge av dette autokratiske fokuset ble de to irrelevante demokratikategoriene ekskludert fra det sammenslåtte datasettet ved kommandoen «drop if (v2x_regime > 1)», hvor resultatet er et dataaset eksklusivt bestående av de to autokratitypene. Analysen skal også inkludere en rekke andre kontrollvariabler.

Kontrollvariabler

Undertrykkelse og regional mangfoldighet

Den overordnede logikken bak valg av kontrollvariabler er at de skal være såkalte «kofunderende variabler»; at de kan tenkes å korrelere med både mobilisering og internettbruk, for uten kontroll for slike spuriøse sammenhenger taper analysen validitet. Grad av statlig undertrykkelse er en viktig del av det overordnede konseptet mulighetsstruktur (Chang, 2008, s. 651), og forventes å ha innvirkning på kampanjers mobiliseringsevne, og det kan også tenkes kampanjers opprettelse av internettkanaler påvirkes av undertrykkelse. Operasjonaliseringen er ukomplisert og hentes fra NAVCO i form av variabelen «repression». Variabelen er kodet etter grad av statlig undertrykkelse i respons på kampanjeaktivitet, hvor 0 tilsvarer ingen undertrykkelse, 1 tilsvarer mild undertrykkelse, 2 tilsvarer moderat undertrykkelse, og 3 tilsvarer ekstrem undertrykkelse (Chenoweth & Lewis, 2013b). Også «repression» ble omkodet slik at -99 tilsvarer «MISSING», og gitt det nye variabelnavnet «Undertrykkelse».

Teoretisk har det blitt argumentert for at opprørsgruppers mangfoldighet og brede regionale allianser kan være resultatet av internettbenyttelse, som igjen er utslagsgivende for mobiliseringsevne (Loader, 2008, s. 1928). Hvis man skal kunne tolke dette virkningsforholdet

motsatt; at mangfoldighet fører til internettbruk, er spesielt geografisk mangfoldighet av interesse. Det kan nemlig tenkes at en allianse med bredt geografisk fundament forhindres fra effektiv ansikt-til-ansikt-kommunikasjon, og at de derfor oppretter internettkanaler som et ledd i å overkomme kommunikasjonsproblemer. Som følge av disse koplingene til både den avhengige og den uavhengige variabelen inkluderes en av NAVCOs mangfoldighetsvariabler som kontrollvariabler, nemlig «cdivers_regional». Variabelen er kodet etter definisjonen «Whether the campaign embraces regional diversity», hvor 1 tilsvarer at et slikt mangfold er tilfellet, og 0 tilsvarer et fravær (Chenoweth & Lewis, 2013b). I tillegg inneholder variabelen verdien -99, som tilsvarer «unknown», og denne ble kodet vekk til «MISSING» for å ekskluderes fra analysen. Det samme argumentet om geografisk spredt fundament som mulig kilde til kampanjers internettbruk gjør seg også gjeldende for variabelen «dias_support» hvor verdien 1 tilsvarer «campaign has support from diasporas living in other countries than the target state» (Chenoweth & Lewis, 2013b). Denne ble gitt det nye navnet «Diaspora».

Medierelaterte kontrollvariabler

Kampanjers avgjørelse om å opprette internettkanaler som løper parallelt med offisielle institusjoner kan være resultatet av, og kan slik sies å henge tett sammen med, hvorvidt kampanjeaktiviteter får mediedekning i de offisielle og tradisjonelle mediekanalene i utgangspunktet. Ved å opprette internettkanaler kan man sørge for egen publisitet fremfor å være avhengig av de tradisjonelle mediekanalenes interesse (Tkacheva, et al., 2013, s. 21). Dekningsgrad i tradisjonelle mediekkanaler forventes også å ha innvirkning på mobiliseringsgrad og bevissthet om kampanjers eksistens, som potensielt bidrar til å bryte utbredt preferansefalsifisering. Derfor inkluderes to relaterte medievariabler som kontrollvariabler fra NAVCO. Først «dom_media», definert som «extent of domestic traditional media coverage of the campaign», og «in_media», definert som «extent of international traditional media coverage of the campaign» (Chenoweth & Lewis, 2013b). Begge variablene er kodet slik at 0 tilsvarer en lav, eller ingen dekningsgrad, verdien 1 tilsvarer moderat dekningsgrad, og 2 tilsvarer høy dekningsgrad (Chenoweth & Lewis, 2013b). Begge variablene ble omkodet for å fjerne verdien -99, og variablene ble gitt de nye navnene «Tradisjonell_mediedekning» og «Internasjonal_mediedekning».

Diverse ikke-statlige organisasjoner kan bidra til kampanjers kamp mot manglende dekning i tradisjonelle medier og opprettelse av internettkanaler ved å tilby blant annet innslag av teknologisk innovasjon og relatert opplæring som tillater omgåelse av regimers internettbegrensninger (Tkacheva, et al., 2013, s. 191). Internettbruk fra kampanjers side kan sånn sett til en viss grad reflektere et slikt støtteforhold til ikke-statlige organisasjoner som helhet. Derfor inkluderes dette som en kontrollvariabel. I NAVCO baseres variabelen «ingo_support» på et spørsmål om kampanjen mottar formell støtte fra internasjonale ikke-statlige aktører (Chenoweth & Lewis, 2013b). Denne ble gitt det nye navnet «Kampanje_NGOstottet». I tillegg, ettersom kampanjers opprettelse av internettkanaler potensielt reflekterer deres overordnede bevissthet om og investering i PR-forhold, inkluderes også variabelen «media_outreach»; definert som «Whether there is evidence that the campaign spends resources on public relations, publicity and traditional media coverage» (Chenoweth & Lewis, 2013b). Variabelen ble omkodet for å fjerne verdien -99, og gitt det nye navnet «PR_innsats».

GDP per capita og utdanningsnivå

Som nevnt innledningsvis eksisterer det forbindelser mellom økonomisk levedyktighet og internett (Tkacheva, et al., 2013, s. 2). Man risikerer at målte sammenhenger mellom internettbruk og mobilisering er spuriøse hvis økonomisk utvikling er utslagsgivende for både mobilisering og borgeres evner til å effektivt opprette alternative internettkanaler. Derfor inkluderes variabelen «e_migppcln» fra V-dem; definert som «What is the GDP per capita, transformed by the natural logarithm?» (Coopedge, et al., 2019, s. 326). Den transformerte varianten velges fremfor den ikke-transformerte for å redusere skjevhet. Denne ble gitt det nye navnet «GDP_C_log». I tillegg inkluderes variabelen «e_peaveduc» som beskriver hva det gjennomsnittlige antallet år utdanning er for innbyggere over 15 år. (Coopedge, et al., 2019, s. 323). Effektiv omgåelse av internettfiltre og andre undertrykkende mekanismer krever enn viss teknisk kompetanse (Zittrain & Palfrey, 2008, s. 34), og det samme argumentet kan brukes på nytt her; hvis denne tekniske kompetansen korrelerer med utdanningsnivå kan effektiv opprettelse og benyttelse av opposisjonelle internettkanaler potensielt reflektere et lands generelle utdanningsnivå, pluss at utdanningsnivå potensielt er utslagsgivende for mobiliseringsevne, hvilket er årsaken til at dette inkluderes som kontrollvariabel. Følgende tabell

gir en fullstendig oversikt over samtlige anvendte variabler per antall observasjoner, gjennomsnittlig verdi, standardavvik, minimumsverdi og maksimumsverdi.

All behandling av datasettene i etterkant av sammenslåingen beskrives i detalj i vedlagte «Do-file» for å tilrettelegge for enkel reproduksjon.

Deskriptiv statistikk og regresjonsanalyse

Følgende tabeller gir først en fullstendig deskriptiv oversikt over samtlige anvendte variabler per antall observasjoner, gjennomsnittlig verdi, standardavvik, minimumsverdi og maksimumsverdi, etterfulgt av den resulterende regresjonsanalysen.

VARIABLER	(1) N	(2) Gj.snitt	(3) SA	(4) Min	(5) Max
Regionalt_mangfold	1,157	0.769	0.422	0	1
Kampanje_NGOstottet	1,137	0.144	0.351	0	1
Diaspora	1,123	0.456	0.498	0	1
Utdanning	951	3.955	2.325	0.138	11.13
GDP_C_log10	1,124	7.771	0.850	4.898	9.771
Mobilisering	1,131	1.634	1.028	0	5
Internettbruk	883	0.0612	0.240	0	1
Undertrykkelse	1,224	2.743	0.722	0	3
Tradisjonell_mediedekning	1,035	1.293	0.835	0	2
PR_innsats	1,158	0.773	0.419	0	1
Internasjonal_mediedekning	1,208	1.017	0.819	0	2

VARIABLER	(1) Mobilisering	(2) Mobilisering	(3) Mobilisering	(4) Mobilisering
Internettbruk	0.199 (0.148)	0.0235 (0.139)	-0.224* (0.134)	-0.334** (0.161)
Undertrykkelse		-0.389*** (0.0486)	-0.355*** (0.0464)	-0.394*** (0.0544)
Regionalt_mangfold		0.657*** (0.0822)	0.518*** (0.0819)	0.464*** (0.0933)
Diaspora			0.110 (0.0688)	0.0778 (0.0853)
Tradisjonell_mediedekning			0.0985** (0.0433)	0.198*** (0.0575)
Internasjonal_mediedekning			0.232*** (0.0461)	0.205*** (0.0567)
Kampanje_NGOstottet			0.747*** (0.100)	0.884*** (0.119)
PR_innsats			0.306*** (0.0806)	0.263** (0.102)
GDP_C_log				-0.0358 (0.0561)
Utdanning				0.0269 (0.0212)
Konstantledd	1.669*** (0.0368)	2.230*** (0.152)	1.544*** (0.169)	1.758*** (0.424)
Observasjoner	857	847	725	547
R-squared	0.002	0.131	0.292	0.338
Adjusted R-squared	0.000	0.127	0.284	0.326

Standardavvik angitt i parentes
*** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

En rekke variabler har per den endelige modellen signifikant effekt på mobilisering, gitt at signifikansnivået defineres ved en p-verdi på under 5%, som er markert med minst to stjernetegn i modellen. Internettbruk har i samsvar med hypotesen negativ koeffisient, slik at kampanjers benyttelse av internettkanaler reduserer kampanjens generelle størrelse, og dette med et signifikansnivå 0.039. Av andre uavhengige variabler avdekker analysen signifikante effekter av undertrykkelse, regionalt mangfold, tradisjonell mediedekning nasjonalt og internasjonalt, ikke-statlige aktørers støtte av kampanjer, og kampanjers overordnede interesse for og engasjement i offentlige relasjoner. Av disse er det kun statlig undertrykkelse som også har negativ koeffisient, slik at økt grad av statlig undertrykkelse per modellen reduserer kampanjers mobiliseringsgrad.

De øvrige signifikante variablene har alle positiv korrelasjon med mobilisering. Økt grad av tradisjonell mediedekning i det landet kampanjen befinner seg øker per modellen kampanjers størrelser, noe som ikke er spesielt overraskende. Den samme mobiliserende effekten har dekning i internasjonale tradisjonelle medier. Man kan her også forestille seg at virkningsforholdet går motsatt vei; at kampanjers økte størrelser gir økt mediedekningsgrad. Tilsvarende korrelerer ikke-statlige organisasjoners støtte av oppørskampanjer med økt mobilisering, og det samme gjør kampanjers investering i offentlige relasjoner overordnet.

En overordnet svakhet ved paneldata gjør seg gjeldende for modellen. Regresjonsanalysen er basert på fremgangsmetoden «Ordinary least squares»; OLS, og tar utgangspunkt i gjentatte observasjoner av samme enheter (kampanjer) over flere år. Fordelen med dette er at det åpenbart gir et større antall observasjoner (Worrall, 2010, s. 183). Allikevel byr et slikt paneldatasett som utgangspunkt for OLS på problemer hvis enheters observerte verdier i et gitt år kan sies å korrelere med samme enhets observasjon i det foregående året (Worrall, 2010, s. 188), hvilket åpenbart kan sies å være tilfellet for kampanjers størrelser fra år til år.

Drøfting

For å tolke regresjonsanalysens resultat, som indikerer at kampanjers bruk og opprettelse av internettkanaler reduserer kampanjens størrelse, skal både internetts frigjørende og undertrykkende mekanismer diskuteres. De frigjørende effektene argumenteres for å forhindres av (i) den begrensede internettutbredelsen i autokratiske regimer i den gjeldende tidsperioden, (ii) internettaktivitetens anonyme karakter som følge av omgåelsesteknologi, og den mistilliten dette

produserer, og (iii) den sosiale elitens overrepresentasjon på nett, og den kontrasten som derfor oppstår mellom online- og offline-funderte fortolkningsrammer.

Begrensninger for de frigjørende mekanismene

Manglende utbredelse som årsak til begrenset kringkastingsrekkevidde

Aktivister som vurderer å møte opp til demonstrasjoner står ovenfor høy risiko for høye kostnader i autokratiske regimer, ettersom regimet kan respondere med økt undertrykkelse (Osa & Corduneanu-Huci, 2003, s. 622). Frykt for konsekvenser kan derfor dominere og paralysere befolkningen, slik at en kollektiv konservatisme i form av misnøyeskjulende preferansefalsifisering er resultatet (Johnston, 2016, s. 35). Å overkomme sin egen frykt og gjennomgå en kollektiv fryktreduksjon blir derfor en avgjørende faktor som tilrettelegger for kollektiv handling (Johnston, 2016, s. 36). Internettilgang tilrettelegger for hurtig lavkostnadskommunikasjon på både globalt og nasjonalt plan (Loader, 2008, s. 1928), og internett tillater slik økt informasjonsflyt mellom det gjeldende regimets borgere, samt mellom dem og borgere fra andre land. Førstnevnte betyr at kritiske formeninger kan formidles mellom likesinnete borgere, som igjen tilrettelegger for lokal opposisjon og rekruttering, slik at preferansefalsifisering og de resulterende kollektive handlingsproblemene kan overvinnes (Rød & Weidmann, 2015, s. 340). Kommunikasjon med utlandet kan også bidra til mobilisering hvis undertrykte borgere informeres om hvilke friheter og muligheter de mangler (Rød & Weidmann, 2015, s. 340), eller alternativt inspireres av andre undertrykte borgers suksess (Tkacheva, et al., 2013, s. 23).

Per teorien om preferansefalsifisering kan altså offentlig uttrykt og økt oppmerksomhet om offentlighetens misnøye og muligheter for forandring iverksette mobilisering; en prosess internett intuitivt skulle kunne bidra til med sin økte informasjonsflyt og lavkostnadskommunikasjon. Fryktreduksjon og mobilisering, hvis først iverksatt, kan også fungere selvforsterkende ettersom et større antall mobiliserte betyr at risikoen for skade og arrestasjon fordeles på flere (Johnston, 2016, s. 39). Hvis sikkerhetsstyrkers håndtering av demonstranter oppfattes som lite kontrollert vil dette også naturligvis redusere demonstranternes frykt (Johnston, 2016, s. 39), og slike oppfatningers spres effektivt på nett. Alle mobiliseringseffekter som stammer fra avsløringen av tidligere falsifiserte preferanser burde per denne beskrivelsen styrkes av internettilgang, som med sin effektive informasjonsoverføringer

akselererer fryktreduksjon- og mobiliserings allerede selvforsterkende effekter (Tkacheva, et al., 2013, s. 21). At økt publisitet og oppmerksomhet bidrar til mobilisering ser også ut til å støttes av regresjonsanalysens funn, ettersom de tradisjonelle medieformenes økte dekningsgrad korrelerer positivt med kampanjers mobilisering.

At internett til tross for disse teoretiske argumentene ikke fører til mobilisering kan forklares ved mediets begrensede utbredelse i autokratiske regimer og tidsperioden regresjonsanalysen gjelder. For det første har internetts utbredelse som nevnt økt markant over hele verden fra det tidlige 1990-tallet til i dag (Bradshaw, 2001, s. 112) (Wunnava & Leier, 2009, s. 413) (Khan, 2013, s. 70). I tillegg er internettutredningen spesielt begrenset i akkurat autokratiske regimer (Rød & Weidmann, 2015, s. 341). Tilstrekkelig utbredelse i befolkningen er naturligvis nødvendig for å aktivere internetts massemobiliseringspotensiale (Tkacheva, et al., 2013, s. 188); effektive informasjonsoverføringer hjelper lite hvis for få er i stand til å ta imot informasjonen, og internetts kringkastingsfunksjon vil i så fall forhindres. Uten kringkastingsfunksjonen når ikke fryktreduksjonen og preferansefalsifiseringsbruddet det tilstrekkelige punktet for å iverksette de tenkelig selvforsterkende massemobiliseringsmekanismene.

Anonymitet som usikkerhetsmoment og kilde til frykt

Til og med om internett var mer utbredt i autokratiske land i den gjeldende perioden enn det var ville fortsatt cyberaktivistene støtt på problemer. Autokratiske regimers overvåkning og sensurering av internett tvinger som nevnt internettbrukere til å benytte seg av omgåelsesteknologi og selvanonymisering (Tkacheva, et al., 2013, s. 195). En slik anonymisering vil igjen forhindre aktivisters etablering av troverdige rykter på nett (Tkacheva, et al., 2013, s. 27), hvilket kan ha ugunstige effekter for muligheter til å etablere felles fortolkningsrammer. Slike felles fortolkningsrammer er fordelaktige for bevegelser ettersom de tilrettelegger koordinering og konsensusdanning (Tkacheva, et al., 2013, s. 30), men generelt svekkes fortolkningsrammers gjennomslagskraft hvis de som promoterer dem oppfattes som utroverdige av andre (Tkacheva, et al., 2013, s. 30). Politisk opposisjonelle gjør rett i å være varsomme i autokratiske regimer, for under anonymitetens slør kan man ikke være sikker på om motparten faktisk er det de utgir seg for å være, eller om det heller viser seg å være regimerepresentanter som selv bruker sosiale medier for å tiltrekke oppmerksomhet; den Sudanske regjeringen opprettet for eksempel en Facebook-side som oppfordret til demonstrasjon på et bestemt sted og tidspunkt, for så å arrestere samtlige som møtte opp (Tkacheva, et al., 2013,

s. 28). Derfor kan internettaktivitets anonyme karakter være en kilde til utroverdighet og usikkerhet, slik at kollektive handlingsproblemer består.

Sosiale elites overrepresentasjon svekker fortolkningsrammers gjennomslagskraft

Produksjonen av effektive kollektive fortolkningsrammer kan altså forhindres av internettaktivitets anonyme karakter i autokratiske regimer. Disse fortolkningsrammenes gjennomslagskraft kan svekkes videre av det faktum at tilgang til og oppsøking av internett ikke er jevnt fordelt i befolkningen. Benyttelsen av den overnevnte omgåelsesteknologien krever for det første en viss teknisk kompetanse i autokratiske regimer, slik at jo mer undertrykkende et regime er, dess mer teknisk kompetanse kreves for å delta i opposisjonelle debatter på internett (Tkacheva, et al., 2013, s. 28). Dette skjevutvalget av intellektuelle forsterkes videre av at de mest kunnskapsrike i minst grad overbevises av de tradisjonelle og offisielle mediekanalene (Tkacheva, et al., 2013, s. 21), og det er nettopp de mest regimekritiske som i størst grad oppsøker internett, trolig som følge av deres mistillit til de tradisjonelle mediekanalene (Tkacheva, et al., 2013, s. 20). I tillegg er det gjerne den sosiale eliten; den intellektuelle og urbane delen av befolkningen, som tidligst får tilgang til internett i utgangspunktet (Rød & Weidmann, 2015, s. 341), og bruk av moderne teknologier som mobiltelefoner og PCer er overordnet spesielt utbredt i samfunnets øvre sosioøkonomiske lag (Marx, 2004, s. 31). Som følge av alle disse faktorene forventes den sosiale eliten; forstått som den intellektuelle, urbane og forholdsvis teknisk kompetente delen av befolkningen, å være overrepresentert på internett generelt. Dette har ugunstige effekter for internetts potensielle mobiliseringseffekt via den diskuterte brobyggingsfunksjonen for demografisk mangfoldige allianser.

Informasjon på nett spres som forklart spesielt effektivt via «svake bånd»; ikke preget av sosioøkonomisk, etnisk og kulturell likhet, hvilket er årsaken til at internettbruk potensielt bidrar til etableringen av bredere demografiske allianser på tvers av de tradisjonelle skillelinjene (Tkacheva, et al., 2013, s. 39). Disse demografisk bredt funderte alliansene produserer fortolkningsrammer som resonnerer med en bredere andel av befolkningen, som igjen bidrar til økt mobilisering og koordinering (Tkacheva, et al., 2013, s. 39). Denne mekanismen for produksjonen av felles fortolkningsrammer med bred gjennomslagskraft forhindres naturligvis hvis den sosiale eliten er overrepresentert på nett, for en fortolkningsramme produsert av en spesifikk type sosial aktør vil ikke resonnerer like bredt i befolkningen (Tkacheva, et al., 2013, s.

39). Det er typisk for land med begrenset internettutbredelse at fortolkningsrammer produsert på internett ikke samsvarer med de individuelle fortolkningsheuristiske metodene brukt av dem uten internetttilgang, slik at narrativ produsert på internett får begrenset gjennomslagskraft (Tkacheva, et al., 2013, s. 39). Per argumentet for sosiale elites overrepresentasjon på nett kan det derfor tenkes at den tradisjonelle skillelinjen klasse, eller sosioøkonomisk tilhørighet, adskiller borgere i autokratiske regimer med begrenset internettutbredelse, og at internets potensielle rolle som brobygger mellom sterke nettverk forhindres.

Undertrykkende effekter

Som nevnt er graden av internetttilgang begrenset i autokratiske regimer (Rød & Weidmann, 2015, s. 341) og samfunnets øvre lag er argumentert for å være overrepresentert på plattformen. Disse faktorene begrenser de frigjørende mekanismene, men kan faktisk argumenteres for å være den optimale konfigurasjonen for de undertrykkende mekanismene, ettersom den tillater økonomisk- og overvåkningsavkastning til minimale kostnader i form av opposisjonell kringkasting.

Tradisjonelle offisielle mediekanales kringkastingsdominans

For det første, som nevnt innledningsvis, er et regime økonomisk tjent med å innføre internetttilgang, og derfor er en total blokkering av internetttilgang høyst uvanlig, og reservert for kun de mest undertrykkende og isolerte regimer (Tkacheva, et al., 2013, s. 189). Regimer er altså i utgangspunktet motivert til å innføre teknologien. Utfordringene internett byr på for undertrykkende regimer i form av kringkastingsfunksjoner og opposisjonelt massemobiliseringspotensiale må da naturligvis veies opp mot den økonomiske avkastningen, men denne kringkastingsfunksjonen begrenses som nevnt av internets begrensede utbredelse i både autokratiske regimer (Rød & Weidmann, 2015, s. 341) og i verden for øvrig i den tidlige tidsperioden regresjonsanalysen analyserer (Bradshaw, 2001, s. 112) (Wunnava & Leier, 2009, s. 413) (Khan, 2013, s. 70), som drar regnestykket i internettinnførelses favør.

Der hvor kringkastingsfunksjonen begrenses for opposisjonen vil den også av samme årsaker begrenses for regimet; internett som plattform for propagandaspredning og pro-statlige fortolkningsrammer vil få redusert relevans. Et motargument her er at propagandaen fortsatt kan nå den overrepresenterte sosiale eliten, og de, per den politiske trusselen eliten utgjør mot regimet (Rød & Weidmann, 2015, s. 341), er kanskje de viktigste målene for prostatlig

innflytelse uansett. Allikevel overbevises de mest kunnskapsrike i minst grad av de tradisjonelle og offisielle mediekanalene (Tkacheva, et al., 2013, s. 21), og de evner kanskje tilsvarende kritisk evaluering av offisielle budskap på internett. Internettets begrensede kringkastingsrekkevidde skader opprørskampanjer mer enn regimer, for regimer har fortsatt de tradisjonelle mediekanalene til sin rådighet. Hvis internetttilgang gjør befolkningen mer kritiske til budskap de offisielle mediekanalene (Tkacheva, et al., 2013, s. 21) er dette også en effekt som unngås ved begrenset utbredelse, og de tradisjonelle mediekanalene kan dermed tenkes å få en mer dominant posisjon på kringkastingsmarkedet enn ved større internettutbredelse.

Optimal overvåkningsavkastning som følge av sosiale elites overrepresentasjon

Som nevnt tidligere er det spesielt de kunnskapsrike som betviler de offisielle mediekanalene (Tkacheva, et al., 2013, s. 21), og å betvile offisielt regisserte mediekkanaler kan være en trigger for å oppsøke internett (Tkacheva, et al., 2013, s. 20). Øvre sosioøkonomiske samfunnsstrata benytter seg mest av moderne kommunikasjonsteknologi (Marx, 2004, s. 31) og er gjerne den gruppen som tidligst får tilgang på internett (Rød & Weidmann, 2015, s. 341). Denne sosiale eliten; de intellektuelle og urbane, utgjør gjerne også den gruppen med mest politisk opposisjonspotensiale (Rød & Weidmann, 2015, s. 341), og det er i sum sannsynlig at internettbruk i autokratiske regimer med begrenset internettutbredelse er spesielt preget av de som utgjør den største trusselen mot regimet. Som følge av dette kan man argumentere for at regimers overvåkningsavkastning er spesielt stor i forhold til innsats, hvis det totale antallet brukere er mindre og de med høyest politisk opposisjonspotensiale er overrepresentert. Slik fremstår en begrenset internettutbredelse som optimalt for regimer; de får den nevnte økonomiske avkastningen, samt optimal overvåkningsavkastning til begrenset risiko for massemobilisering.

Oppsummering og konklusjon

Oppgaven begynte med å beskrive politiske muligheter i autoritære regimer generelt, hvor staters undertrykkelsesvilje er en kilde til frykt og preferansefalsifisering i befolkningen. Denne frykten forstås som forhindrende for kollektiv handling. Deretter fulgte en beskrivelse av internettets frigjørende og undertrykkende mekanismer. Ved de frigjørende mekanismene fremheves internettets høye informasjonsflyt, og de kringkastingsfunksjonene internett følgelig kan utøve. Gitt at denne kringkastingen har bredt nedslagsfelt, kan internett derfor bidra til etableringen av

bredt demografisk funderte allianser, som tilrettelegger for effektiv koordinering og konsensus rundt bevegelsers mål og midler via bredt funderte felles fortolkningsrammer, og via økt bevissthet om kollektivets misnøye kan internett slik bidra til preferansefalsifiseringsbrudd og fryktreduksjon, som igjen bidrar til mobilisering. Deretter fulgte en beskrivelse av de undertrykkende mekanismene, hvor opposisjonelt konsum og produksjon motvirkes via filtreringsteknologi, overvåkningsteknologi, og fryktproduserende signaleffekter. Metoddelen beskrev så hvilke avgjørelser som ble tatt i forkant av regresjonsanalysen, som i tråd med hypotesen om internett som undertrykkelsesteknologi indikerte negativ korrelasjon mellom kampanjers benyttelse av internett og kampanjers generelle størrelse.

For å forklare denne sammenhengen fremhevet oppgaven den begrensede internettutbredelsen i verden i den gjeldende perioden generelt og i autokratiske regimer spesifikt, som forstås som begrensende for internetts kringkastingsfunksjoner, hvilket har som konsekvens at mobiliseringsgrunnlaget på internett reduseres. Den begrensede utbredelsen kombinert med den tekniske kompetansen som kreves for sikker internettbenyttelse i undertrykkende regimer forstås som et grunnlag for å anta at sosiale eliter er overrepresenterte på internett, som forhindrer internetts rolle som brobygger mellom adskilte sterke sosiale klynger, som typisk preges av blant annet sosioøkonomisk likhet. Den sosiale elitens overrepresentasjon antas å produsere fortolkningsrammer med begrenset gjennomslagskraft i befolkningen generelt, hvilket også hindrer internetts massemobiliseringspotensiale. I tillegg kan internettaktivismes ofte anonyme form i slike regimer være en kilde til frykt og usikkerhet på nett, som igjen forhindrer preferansefalsifiseringsbrudd og effektiv opposisjonell kommunikasjon. Sosiale eliters overrepresentasjon argumenteres også for å forsterke regimers overvåkningsavkastning, ettersom de utgjør den største trusselen mot autoritære regimer (Rød & Weidmann, 2015, s. 341). Man kan slik påstå, hvis resonnementer vedrørende eliters overrepresentasjon overhodet stemmer, at en begrenset internettutbredelse i autokratiske regimer gir regimer økonomisk- og overvåkningsavkastning til minimale risikoer for massemobilisering, sistnevnte som følge av internetts begrensede utbredelse og brobyggingspotensiale.

Videre ville det vært interessant å forsøke å utføre en lignende undersøkelse hvor problemer vedrørende regresjonsanalyser av paneldata er kompensert for; problemet utfordrer åpenbart konklusjonens gyldighet. I tillegg ville det vært interessant å inkludere data som mer konkret

benevner internetts utbredelsesgrad, for å se om de frigjørende mekanismene som er avhengige av kringkastingsvirkninger bedre iverksettes i så fall. For å undersøke effekten av filtreringsteknologi kunne også konkret data om regimers benyttelse av dette nyansert regresjonsanalysen. I tillegg, ettersom kampen mellom regimers kontroll og aktivisters omgåelse er en kontinuerlig dynamisk kamp, forventes de diskuterte sammenhenger mellom usikkerhet og frykt på nett og mobiliseringsevne å være under stadig forandring; ikke bare fra 2006 til i dag, men også fra i dag og videre. Også regimetype kunne blitt nyansert forbi det enkle skillet mellom autokratier og demokratier.

Referanser

- Bradshaw, A. C. (2001). Internet Users Worldwide. *Educational Technology Research and Development*, 49(4), 111-117.
- Chang, P. Y. (2008). Unintended Consequences of Repression: Alliance Formation in South Korea's Democracy Movement (1970-1979). *Social Forces*, 87(2), 651-677.
- Chenoweth, E., & Lewis, O. A. (2013). Unpacking nonviolent campaigns: Introducing the NAVCO 2.0 dataset. *Journal of Peace Research*, 50(3), 415-423.
- Chenoweth, E., & Lewis, O. A. (2013b). Appendix Accompanying "Unpacking nonviolent campaigns: Introducing the NAVCO 2.0 dataset". *Journal of Peace Research*, 50(3).
- Chenoweth, E., & Lewis, O. A. (2013c). *Nonviolent and Violent Campaigns and Outcomes Dataset, v. 2.0*. University of Denver.
- Coopedge, M., Gerring, J., Knutsen, C. H., Lindberg, S. I., Teorell, J., Altman, D., . . . Ziblatt, D. (2019). V-dem Codebook v9. *Varieties of Democracy (V-dem) Project*. doi:<https://doi.org/10.23696/vdemcy19>
- Croissant, A., Kuehn, D., & Eschenauer, T. (2018). Mass Protests and the Military. *Journal of Democracy*, 29(3), 141-155.
- Faris, R., & Villeneuve, N. (2008). Measuring Global Internet Filtering. I R. Deibert, J. Palfrey, R. Rohozinski, & J. Zittrain (Red.), *Access Denied: The Practice and Policy of Global Internet Filtering* (ss. 5-27). Hentet 23. April 2019 fra <https://mitpress.mit.edu/books/access-denied>
- Johnston, H. (2016). The Mechanisms of Emotion in Violent Protest. I L. Bosi, C. Demetriou, & S. Malthaner (Red.), *Dynamics of Political Violence: A Process-Oriented Perspective on Radicalization and the Escalation of Political Conflict* (ss. 27-49). New York: Routledge.
- Khan, M. A. (2013). Slow and Steady Wins the Race: New Media as Variable of Change in the Arab Spring. *Pakistan Horizon*, 66(1), 65-76.
- Kuran, T. (1997). *Private Truths, Public Lies: The Social Consequences of Preference Falsification*. London: Harvard University Press. Hentet 26. April 2019 fra

<https://books.google.no/books?id=HIKBaiCpSxYC&printsec=frontcover&hl=no#v=onepage&q&f=false>

Loader, B. D. (2008). Social Movements and New Media. *Sociology Compass*, 2(6), 1920-1933.

Marx, G. T. (2004). What's New About the "New Surveillance"?: Classifying for Change and Continuity. *Knowledge, Technology, & Policy*, 17(1), 18-37.

Osa, M., & Corduneanu-Huci, C. (2003). Running Uphill: Political Opportunity in Non-democracies. *Comparative Sociology*, 2(4), 605-629.

Rød, E. G., & Weidmann, N. B. (2015). Empowering activists or autocrats? The Internet in authoritarian regimes. *Journal of Peace Research*, 52(3), 338-351.

Sedgwick, P. (2015). Understanding the ecological fallacy. *BMJ: British Medical Journal*. Hentet 11. Mai 2019 fra www.jstor.org/stable/26521956

Tkacheva, O., Schwartz, L. H., Libicki, M. C., Taylor, J. E., Martini, J., & Bazter, C. (2013). *Internet Freedom and Political Space*. RAND Corporation. Hentet 19. April 2019 fra <http://www.jstor.org/stable/10.7249/j.ctt4cgd90>

Worrall, J. L. (2010). A User-Friendly Introduction to Panel Data Modeling. *Journal of Justice Education*, 21(2), 182-196.

Wunnava, P. V., & Leier, D. B. (2009). Determinants of Intercountry Internet Diffusion Rates. *The American Journal of Economics and Sociology*, 68(2), 413-426.

Zittrain, J., & Palfrey, J. (2008). Internet Filtering: The Politics and Mechanisms of Control. I R. Deibert, J. Palfrey, R. Rohozinski, & J. Zittrain (Red.), *Access Denied: The Practice and Policy of Global Internet Filtering*. Hentet 23. April 2019 fra <https://mitpress.mit.edu/books/access-denied>